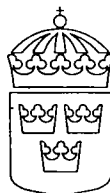

Regeringens proposition

1992/93:27

om ändrad handels- och föreningsregistrering

Prop.
1992/93:27

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 24 september 1992.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Per Westerberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ansvaret för handels- och föreningsregistren förs över från länsstyrelserna till Patent- och registreringsverket (PRV) som utses till huvudman den 1 januari 1993. Med PRV som registreringsmyndighet skapas förutsättningar för en samlad och samordnad firmaregistrering.

Vidare föreslås vissa förenklingar av registreringsförfarandet.

1 Förslag till
Lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

Härigenom föreskrivs att 1, 3, 4, 7, 8, 13, 17 och 18 §§ handelsregisterlagen (1974:157) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Handelsregister föres hos länsstyrelsen.

Könungen kan förordna, att handelsregister skall föras gemensamt för två eller flera län. Vad i denna lag sägs om län gäller i sådant fall område för vilket gemensamt handelsregister föres.

Handelsregister förs hos Patent- och registreringsverket.

3 §

Enskild näringsidkare och handelsbolag registreras hos länsstyrelsen i det län där verksamheten skall drivas. Skall verksamheten drivas inom flera län, sker registrering hos länsstyrelsen i det län där huvudkontoret skall inrättas.

Ideell förening och stiftelse registreras hos länsstyrelsen i det län där föreningens eller stiftelsens styrelse har sitt säte.

Utan hinder av vad som sägs i första eller andra stycket får näringsidkaren registreras även i handelsregister för annat län där verksamheten är avsedd att drivas.

Enskild näringsidkare och handelsbolag registreras för det län där verksamheten skall drivas. Skall verksamheten drivas inom flera län, sker registrering för det län där huvudkontoret skall inrättas.

Ideell förening och stiftelse registreras för det län där föreningens eller stiftelsens styrelse har sitt säte.

Utan hinder av vad som sägs i första eller andra stycket får näringsidkaren registreras även för annat län där verksamheten är avsedd att drivas.

4 §

Handelsregister skall innehålla följande uppgifter om:

Enskild näringsidkare:

1. näringsidkarens firma,
2. näringsidkarens fullständiga namn, bostads- och postadress samt telefon,
3. näringsverksamhetens art,
4. den ort där huvudkontoret är inrättat samt kontorets postadress och telefon.

Handelsbolag:

1. bolagets firma,
2. näringsverksamhetens art,
3. den ort där huvudkontoret är in-

Handelsregister skall innehålla följande uppgifter om:

Enskild näringsidkare:

1. näringsidkarens firma,
2. näringsidkarens fullständiga namn, personnummer och postadress,
3. näringsverksamhetens art,
4. det län och den ort där huvudkontoret finns samt kontorets postadress.

Handelsbolag:

1. bolagets firma,
2. näringsverksamhetens art,
3. det län och den ort där huvudkon-

rättat samt kontorets postadress och telefon,

4. bolagsmännens fullständiga namn, *bostads- och postadresser samt telefon*,

5. av vem och hur bolagets firma tecknas, när ej firman får tecknas av varje bolagsman ensam,

6. om bolaget utgör kommanditbolag, vilken eller vilka av bolagsmännen som är kommanditdelägare och beloppet av varje sådan bolagsmans utfästa insats.

Ideell förening och stiftelse:

1. den firma under vilken föreningen eller stiftelsen idkar näring,

2. föreningens eller stiftelsens namn, om det ej sammanfaller med firman,

3. näringsverksamhetens art,

4. den ort där föreningens eller stiftelsens styrelse har sitt säte samt föreningens eller stiftelsens postadress och telefon,

5. styrelseledamöternas och, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn, *bostads- och postadresser samt telefon*,

6. av vem och hur föreningens eller stiftelsens namn tecknas, om ej namnet tecknas av styrelsen ensam.

toret *finns* samt kontorets postadress,

4. bolagsmännens fullständiga namn, *personnummer och postadresser*,

5. av vem och hur firman tecknas, när ej firman får tecknas av varje bolagsman ensam,

6. om bolaget utgör kommanditbolag, vilken eller vilka av bolagsmännen som är kommanditdelägare och beloppet av varje sådan bolagsmans utfästa insats.

Ideell förening och stiftelse:

1. den firma under vilken föreningen eller stiftelsen idkar näring,

2. föreningens eller stiftelsens namn, om det ej sammanfaller med firman,

3. näringsverksamhetens art,

4. *det län och* den ort där föreningens eller stiftelsens styrelse har sitt säte samt föreningens eller stiftelsens postadress,

5. styrelseledamöternas och, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn, *personnummer och postadresser*,

6. av vem och hur föreningens eller stiftelsens namn tecknas, om ej namnet tecknas av styrelsen ensam.

7 §

Firma skall tydligt skilja sig från annan i samma register förut införd firma, även om firmorna ej avser verksamhet av samma eller liknande slag.

En firma skall tydligt skilja sig från andra hos Patent- och registreringsverket i handelsregistret förut registrerade och ännu bestående firmor med säte i samma län, även om firmorna inte avser verksamhet av samma eller liknande slag.

8 §

Har näringsidkare som införts i handelsregister meddelat prokura, får prokuran registreras under näringsidkarens firma. Prokura får dock ej registreras om den innehåller annan begränsning eller annat förbehåll än som följer av 1 eller 2 § prokuralagen (1974:158).

För registrerad prokura skall registret innehålla uppgifter om prokuristens fullständiga namn, *bostads- och postadress samt telefon*.

För registrerad prokura skall registret innehålla uppgifter om prokuristens fullständiga namn, *personnummer och postadress*.

Har prokuristen särskilt bemyndigande att överlåta huvudmannens fasta egendom eller tomträtt eller att söka inteckning eller upplåta rättighet i denna, skall registret även innehålla uppgift härom. Detsamma gäller om prokuran meddelats som kollektivprokura.

13 §

Upphör näringsidkare med sin verksamhet eller *överlåtes* verksamheten eller *sättes* den under likvidation eller *sker* i annat fall *ändring i fråga om* uppgift som registrerats, skall anmälan *härom ofördröjligen* göras till *varje länsstyrelse där registrering skett*.

Anmälan göres och *handlägges* i den ordning som gäller för ansökan om registrering, om ej annat följer av vad nedan i denna paragraf sägs eller av vad *Konungen* bestämmer.

Har enskild näringsidkare avlidit, är den som har vård om boet skyldig att göra anmälan med anledning av dödsfallet. Har delägare i handelsbolag avlidit, åligger anmälningsskyldigheten övriga bolagsmän. Om domstol utsett likvidator i handelsbolag, är han anmälningsskyldig beträffande bolaget. Bolagsman som lämnat bolaget har rätt att göra anmälan om sin avgång. Återkallelse av procura får anmälas av varje bolagsman som ej är utesluten från rätten att företräda bolaget.

Omfattar överlåtelse av näringsverksamhet även firman, skall anmälan om överlåtelsen göras av den nye innehavaren.

Upphör näringsidkare med sin verksamhet eller *överlåts* verksamheten eller *sätts* den under likvidation eller *ändras* i annat fall uppgift som registrerats, skall anmälan *om det utan dröjsmål* göras till *Patent- och registreringsverket*.

Anmälan görs och *handläggs* i den ordning som gäller för ansökan om registrering, om ej annat följer av vad nedan i denna paragraf sägs eller av vad *regeringen* bestämmer.

17 §¹

Har registrerad näringsidkare *ej* under de tio senaste åren *inkommit med* någon anmälan till registret och kan det *antagas* att han upphört med sin verksamhet, skall registreringsmyndigheten *på lämpligt sätt inhämta upplysning* huruvida verksamheten fortfarande utövas.

Vinnes ej upplysning att verksamheten fortfarande utövas eller att näringsidkaren ämnar *återupptaga* den, skall registreringsmyndigheten genast avföra näringsidkaren ur registret.

Har *en* registrerad näringsidkare *inte* under de tio senaste åren *gett in* någon anmälan till registret och kan det *antas* att han upphört med sin verksamhet, skall registreringsmyndigheten *undersöka om* verksamheten fortfarande utövas. *Detta skall ske genom brev till den i handelsregistret registrerade adressen samt genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar*.

Om det två månader efter kungörandet enligt första stycket inte framgår att verksamheten fortfarande utövas eller att näringsidkaren ämnar *återuppta* den, skall registreringsmyndigheten genast avföra näringsidkaren ur registret.

18 §²

Registrering eller avförande ur registret skall genom registreringsmyndighetens försorg *ofördröjligen* kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. *Vad som har sagts nu gäller*

Registrering eller avförande ur registret skall genom registreringsmyndighetens försorg *utan dröjsmål* kungöras i Post- och Inrikes Tidningar. *Registrering eller avförande*

¹ Senaste lydelse 1977:707.

² Senaste lydelse 1987:697.

inte när registrering eller avförande sker efter anmälan av rätten.

som sker efter anmälan av rätten behöver inte kungöras av registreringsmyndigheten.

En kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret skall endast ange ändringens art.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.
  2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndighet, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vilken tidpunkt varje länsstyrelses handelsregister skall överföras till Patent- och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäller 1, 3, 4, 7, 8, 13, 17 och 18 §§ i sin äldre lydelse.
  3. Om en näringsidkare, som registrerats före den tidpunkt då registret överfördes till Patent- och registreringsverket, avförts ur registret och det därefter visar sig att verksamheten fortfarande utövas, får registreringsmyndigheten, efter anmälan från näringsidkaren, undanröja uppgiften om avförande och återinföra näringsidkaren i registret. Återinföring av näringsidkaren i registret får dock bara ske om anmälan kommer in inom ett år från tidpunkten för avförandet.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Prop. 1992/93:27

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

dels att i 9 kap. 3, 10 och 12 §§ ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "Patent- och registreringsverket",

dels att 11 kap. 18 §, 14 kap. 1 § och 15 kap. 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

18 §

Om någon anmälan rörande föreningen inte har kommit in till registreringsmyndigheten under de tio senaste åren, skall *denna på lämpligt sätt* undersöka *huruvida* föreningen har upphört med sin verksamhet.

Om det *då* inte framgår att föreningen fortfarande består, skall *den avföras ur registret och är därmed upplöst*. Uppkommer därefter behov av likvidationsåtgärd, skall på ansökan av den vars rätt berörs en eller flera likvidatorer förordnas av rätten. Kallelse till första föreningsstämman skall ske enligt 16 §.

Om någon anmälan rörande föreningen inte har kommit in till registreringsmyndigheten under de tio senaste åren, skall *registreringsmyndigheten* undersöka *om* föreningen har upphört med sin verksamhet. *Detta skall ske genom brev till den i föreningsregistret registrerade adressen samt genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.*

Om det *två månader efter kungörandet enligt första stycket* inte framgår att föreningen fortfarande består, skall *registreringsmyndigheten genast avföra föreningen ur registret. Föreningen är därmed upplöst*. Uppkommer därefter behov av likvidationsåtgärd, skall på ansökan av den vars rätt berörs en eller flera likvidatorer förordnas av rätten. Kallelse till första föreningsstämman skall ske enligt 16 §.

14 kap.

1 §

En ekonomisk förenings firma skall innehålla orden "ekonomisk" och "förening" eller förkortningen "ek.för.". I firman får inte ordet "bolag" eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar firman. Firman skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor som är införda i *något av de föreningsregister* som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en förenings firma gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i firmalagen (1974:156).

En ekonomisk förenings firma skall innehålla orden "ekonomisk" och "förening" eller förkortningen "ek.för.". I firman får inte ordet "bolag" eller något annat som betecknar ett bolagsförhållande tas in på ett sådant sätt som kan leda till missförståndet att ett bolag innehar firman. Firman skall tydligt skilja sig från andra ännu bestående firmor som är införda i *det föreningsregister* som avses i 15 kap. 1 §. Registreringen av en förenings firma gäller för hela landet. I övrigt finns bestämmelser om registreringen i firmalagen (1974:156).

Om föreningens firma skall registreras på två eller flera språk, skall varje lydelse anges i stadgarna.

Förenings styrelse kan anta bifirma. Bestämmelserna i första stycket gäller även bifirma. Uttrycket ekonomisk förening eller förkortning därav får dock inte tas in i en bifirma.

15 kap.

1 §

Registreringsmyndighet för en ekonomisk förening är länsstyrelsen i det län där föreningens styrelse enligt stadgarna har sitt säte.

Ett föreningsregister skall föras hos registreringsmyndigheten för registreringar enligt denna lag eller andra författningar.

Regeringen kan förordna att ett föreningsregister skall föras gemensamt för två eller flera län. Vad som sägs i denna lag om län gäller även område för vilket ett gemensamt föreningsregister förs.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om avgifter i registreringsärenden enligt denna lag.

Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för en ekonomisk förening.

Registreringsmyndigheten skall föra ett föreningsregister för varje län för registreringar enligt denna lag eller andra författningar. En ekonomisk förening skall registreras för det län där styrelsen enligt stadgarna har sitt säte.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndighet, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vilken tidpunkt varje länsstyrelses föreningsregister skall överföras till Patent- och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäller 9 kap. 3, 10 och 12 §§, 11 kap. 18 §, 14 kap. 1 § och 15 kap. 1 § i sin äldre lydelse.

3. Om en förening, som registrerats före den tidpunkt då registret överfördes till Patent- och registreringsverket, avförts ur registret och det därefter visar sig att verksamheten fortfarande utövas, får registreringsmyndigheten, efter anmälan från föreningen, undanröja uppgiften om avförande och återinföra föreningen i registret. Återinföring av föreningen i registret får dock bara ske om anmälan kommer in inom ett år från tidpunkten för avförandet.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

dels att i 2 kap. 4 § och 5 kap. 1 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "Patent- och registreringsverket",

dels att 2 kap. 3 och 9 §§ samt 3 kap. 6 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 3 §¹

Avskrift av årsredovisningen skall senast sex månader efter räkenskapsårets utgång sändas in till *den länsstyrelse hos vilken den redovisningsskyldige skall vara registrerad*, om tillgångarnas nettovärde i rörelsen enligt balansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger ett gränobelopp som motsvarar 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde under den sista månaden av respektive räkenskapsår eller om antalet anställda i rörelsen under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200.

Första stycket gäller även för ett företag som är moderföretag i en koncern enligt denna lag, om nettovärdet av koncernföretagets tillgångar enligt koncernbalansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger det gränobelopp som anges i första stycket eller om antalet anställda vid koncernföretagen under vart och ett av dessa år i medeltal har överstigit 200.

2 kap. 9 §

För företag som avses i 3 § första stycket och för moderföretag i koncern som avses i 3 § andra stycket skall minst en gång under varje räkenskapsår som omfattar mer än tio månader avges en särskild redovisning (delårsrapport). Rapporterna skall avse verksamheten från räkenskapsårets början. Minst en delårsrapport skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret.

Delårsrapporterna skall hållas tillgängliga för envar. Rapporter som avses i första stycket tredje meningen skall senast två månader efter rapportperiodens utgång sändas in till *den länsstyrelse hos vilken företaget skall vara registrerat*.

Avskrift av årsredovisningen skall senast sex månader efter räkenskapsårets utgång sändas in till *Patent- och registreringsverket*, om tillgångarnas nettovärde i rörelsen enligt balansräkningar för de två senaste räkenskapsåren överstiger ett gränobelopp som motsvarar 1 000 gånger det basbelopp enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring som gällde under den sista månaden av respektive räkenskapsår eller om antalet anställda i rörelsen under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren i medeltal har överstigit 200.

Delårsrapporterna skall hållas tillgängliga för envar. Rapporter som avses i första stycket tredje meningen skall senast två månader efter rapportperiodens utgång sändas in till *Patent- och registreringsverket*.

¹ Senaste lydelse 1981:1199.

3 kap.
6 §

Avskrift av koncernredovisningen skall senast sex månader efter utgången av moderföretagets räkenskapsår sändas in till *den länsstyrelse hos vilken moderföretaget skall vara registrerat.*

Avskrift av koncernredovisningen skall senast sex månader efter utgången av moderföretagets räkenskapsår sändas in till *Patent- och registreringsverket.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.
2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndighet, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vilken tidpunkt varje länsstyrelses handelsregister skall överföras till Patent- och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäller 2 kap. 3, 4 och 9 §§, 3 kap. 6 § och 5 kap. 1 § i sin äldre lydelse.

4 Förslag till Lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)

Prop. 1992/93:27

Härigenom föreskrivs i fråga om bostadsrättslagen (1991:614)
dels att i 3 kap. 1 och 4 §§ samt 9 kap. 10 § ordet "länsstyrelsen" i olika
böjningsformer skall bytas ut mot "Patent- och registreringsverket" i mot-
svarande form,
dels att 9 kap. 6 och 31 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

6 §

Bostadsrättsföreningens firma skall innehålla ordet "bostadsrätts-
förening".

I firman får inte ordet "bolag" eller något annat ord som betecknar ett
bolagsförhållande tas in på så sätt att det kan leda till missförstånd att ett
bolag innehar firman.

Firman skall tydligt skilja sig från
andra hos *länsstyrelsen* förut regi-
strerade och ännu bestående fören-
ningsfirmor. För registrering av fören-
nings firma gäller i övrigt bestäm-
melserna i firmalagen (1974:156).

Firman skall tydligt skilja sig från
andra hos *Patent- och registrerings-
verket* förut registrerade och ännu
bestående föreningsfirmor *med säte
i samma län*. För registrering av fören-
nings firma gäller i övrigt bestäm-
melserna i firmalagen (1974:156).

Endast en bostadsrättsförening eller en sammanslutning av bostadsrätts-
föreningar får använda ordet "bostadsrätt" eller en sammansättning med
detta ord i sin firma eller i övrigt vid beteckning av rörelsen.

9 kap.

31 §

Bestämmelserna om registrering
m.m. i 15 kap. lagen (1987:667) om
ekonomiska föreningar gäller i fråga
om bostadsrättsföreningar. Ett be-
slut om sådan ändring av stadgarna
att styrelsens säte skall flyttas från
ett län till ett annat får dock inte re-
gistreras, om bostadsrättsförening-
ens firma på grund av bestämmel-
serna i 6 § tredje stycket *första me-
ningen* detta kapitel inte får föras in
i *det senare länets föreningsregister*.

Bestämmelserna om registrering
m.m. i 15 kap. lagen (1987:667) om
ekonomiska föreningar gäller i fråga
om bostadsrättsföreningar. Ett be-
slut om sådan ändring av stadgarna
att styrelsens säte skall flyttas från
ett län till ett annat får dock inte re-
gistreras, om bostadsrättsförening-
ens firma på grund av bestämmel-
serna i 6 § tredje stycket detta kapi-
tel inte får föras in i *Patent- och regi-
streringsverkets register*.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndig-
het, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vil-
ken tidpunkt varje länsstyrelses föreningsregister skall överföras till Patent-
och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäl-
ler 3 kap. 1 och 4 §§ samt 9 kap. 6, 10 och 31 §§ i sin äldre lydelse.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar att i 1 § ordet "länsstyrelsen" skall bytas ut mot "Patent- och registreringsverket".

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.
2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndighet, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vilken tidpunkt varje länsstyrelses föreningsregister skall överföras till Patent- och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäller 1 § i sin äldre lydelse.

6 Förslag till Lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

Prop. 1992/93:27

Härigenom föreskrivs att 18 och 19 §§ lagen (1975:417) om sambruksföreningar¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

Sambruksförenings firma skall innehålla ordet "sambruksförening".

Sambruksförenings firma får ej innehålla ordet "bolag" eller annat ord som kan föranleda till antagande att firman innehas av ett bolag.

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos *länsstyrelsen* förut registrerade och ännu bestående föreningsfirmor. För registrering av sambruksförenings firma gäller i övrigt *vad som föreskrives* i firmalagen (1974:156).

Firman skall tydligt skilja sig från andra hos *Patent- och registreringsverket* förut registrerade och ännu bestående föreningsfirmor *med säte i samma län*. För registrering av sambruksförenings firma gäller i övrigt *bestämmelserna* i firmalagen (1974:156).

Annan än sambruksförening får ej i sin firma eller annars vid beteckning av rörelsen använda ordet "sambruksförening".

Bestämmelserna i 14 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar.

19 §

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens firma på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket *första meningen* denna lag inte får föras in i *det senare länets föreningsregister*.

Bestämmelserna i 15 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. Ett beslut om sådan ändring av stadgarna att styrelsens säte skall flyttas från ett län till ett annat får dock inte registreras, om sambruksföreningens firma på grund av bestämmelserna i 18 § tredje stycket denna lag inte får föras in i *Patent- och registreringsverkets register*.

Inskrivning av uppgifter angående sambruksföreningar skall ske i en särskild avdelning av det föreningsregister som avses i 15 kap. 1 § lagen om ekonomiska föreningar.

Länsstyrelsens beslut enligt 16 § överklagas till kammarrätten genom besvär.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2. En länsstyrelse kan även efter ikraftträdandet vara registreringsmyndighet, dock längst fram till den 1 januari 1995. Regeringen bestämmer vid vilken tidpunkt varje länsstyrelsens föreningsregister skall överföras till Patent- och registreringsverket. Fram till den tidpunkt då sådan överföring sker gäller 18 och 19 §§ i sin äldre lydelse.

¹Lagen omtryckt 1987:671.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 1992

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Hörnlund, Olsson, Svensson, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Davidson, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet P. Westerberg

Proposition om ändrad handels- och föreningsregistrering

1 Inledning

På uppdrag av regeringen har Statskontoret utarbetat en rapport med överväganden och förslag till handels- och föreningsregister (1991:11). I prop. 1991/92:51 om en ny småföretagspolitik har regeringen redovisat ett principförslag för ett system med en samlad registrering med Patent- och registreringsverket som huvudman för registreringen. På uppdrag av regeringen har Patent- och registreringsverket utifrån Statskontorets rapport utarbetat ett förslag som presenterats i en rapport om genomförandet av en förändrad handels- och föreningsregistrering.

Statskontorets rapport har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna och en sammanställning av remissyttrandena bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Patent- och registreringsverkets rapport har behandlats vid en hearing i regeringskansliet den 29 april 1992 till vilken remissinstanserna kallats. En förteckning över de remissinstanser som varit närvarande vid hearingen och en sammanställning av framförda synpunkter bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

Därutöver har skrivelser kommit in från myndigheter och enskilda.

2 Allmän motivering

2.1. Nuvarande system för firmaregistrering

I handelsregistret registreras handelsbolag, enskilda näringsidkare samt ideella föreningar och stiftelser som idkar näring. I föreningsregistret registreras ekonomiska föreningar, bostadsrättsföreningar, sambruksföreningar och bostadsföreningar enligt äldre lag. Registren förs av länsstyrelsen i respektive län. Näringsidkare kan skydda sin firma i flera län genom registrering i handelsregistret hos berörda länsstyrelser. Ensamrätten till en registrerad firma för en ekonomisk förening gäller i hela landet.

Registren förs idag inte i ADB-form. Ett fåtal av länsstyrelserna har dock arbetsregister i ett ADB-system. Att registren inte förs i ADB-form medför problem med registerhanteringen och svårigheter att söka information.

Prop. 1992/93:27

2.2. Tidigare överväganden och förslag till ändrade registreringsregler för handelsbolag m.m.

Statskontoret föreslog i sin rapport (1991:11) Handels- och föreningsregister m.m. att verksamheten med registrering av handelsbolag och föreningar på längre sikt borde utvecklas på sådant sätt att en samlad och samordnad firmaregistrering kunde uppnås. Förslaget innebar att Patent- och registreringsverket (PRV) skulle utses till ny huvudman och att enhetliga, rikstäckande register skulle införas. Den länsvisa verksamheten skulle, enligt förslaget, bibehållas på länsstyrelserna.

Isåväl prop. 1991/92:51 om en ny småföretagspolitik som i årets budgetproposition (prop. 1991/92:100 bil. 13) har regeringen tagit ställning för att PRV skall utses till huvudman och få det totala ansvaret för verksamheten med registrering av handelsbolag och ekonomiska föreningar etc. Därvid har anmälts att förslag till erforderliga lagändringar skulle läggas fram under år 1992.

I sitt betänkande 1991/92:LU20 Anslag till patentverket m.m. har lagutskottet yttrat sig angående regeringens ställningstagande för en samlad registrering hos PRV. Utskottet ser med tillfredsställelse att regeringen föreslår ett system för en central och samordnad firmaregistrering som medger att risken att förväxla en firma med en annan beaktas i tillbörlig grad vid inregistringen.

PRV redogör i sin rapport angående genomförandet av en förändrad handels- och föreningsregistrering för hur en samlad registrering hos PRV praktiskt skall kunna genomföras och vilka de ekonomiska konsekvenserna skulle bli. PRV beräknar att den centraliserade registreringen kommer att bli ca 15 miljoner kronor billigare per år än nuvarande huvudsakligen manuella system vid länsstyrelserna. I rapporten lämnar PRV vidare bl.a. förslag till hur behovet av regional och lokal service kan tillgodoses med centrala register.

Vid hearingen i regeringskansliet den 29 april 1992 ansåg remissinstanserna att centrala dataregister behövs och att PRV är en lämplig huvudman. Representanter för ett antal länsstyrelser framförde åsikten att registreringen även fortsättningsvis bör kunna ske vid länsstyrelserna samtidigt som centrala register finns hos PRV. Remissinstanserna var eniga om vikten av regional och lokal service till de företag och enskilda som utnyttjar handels- och föreningsregistren.

2.3. Effektivare system för registrering

Mitt förslag: Patent- och registreringsverket (PRV) utses till huvudman och får totalt ansvar för verksamheten med handels- och föreningsregistren.

PRV:s förslag överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna har tillstyrkt förslaget att PRV utses till huvudman för registreringsverksamheten. Ett antal länsstyrelser föreslår dock att registrering även fortsättningsvis sköts av länsstyrelserna.

Skälen för mitt förslag: Handels- och föreningsregistren fungerar i dag mycket olika vid olika länsstyrelser och på vissa håll är förhållandena otillfredsställande. Detta gäller rutiner, personella resurser, servicegrad, ärendebalanser, arbetsorganisation, information och registerhantering. Den uppgiftslämnande myndighetens servicegrad är viktig. Jag anser att stor vikt måste läggas vid att åstadkomma en rationell handläggning så att ärendebalanserna skall kunna nedbringas. Förslaget att utveckla verksamheten till en samlad och samordnad firmaregistrering tillgodoser enligt min mening i huvudsak de krav på en rationell ordning som allmänheten kan ställa.

Om, som länsstyrelserna föreslår, PRV skulle bli ny huvudman för centrala register, samtidigt som länsstyrelserna fortsätter att ansvara för registreringen regionalt, finns det risk för att ansvarsfördelningen mellan PRV och länsstyrelserna blir oklar. Kompetensmässigt är PRV väl lämpat att ansvara för handels- och föreningsregistren främst av den anledningen att PRV redan ansvarar för registreringen av de svenska aktiebolagen. Vad gäller ekonomiska kalkyler har PRV visat att en övergång till centrala register innebär en rationalisering av verksamheten. PRV bör därför utses till huvudman och även ges det totala ansvaret för förandet av registren. Firmaskyddet för de näringsidkare som registreras i handelsregistret kommer dock tills vidare att gälla för det län där verksamheten skall drivas. Frågan om ett riktäckande skydd får övervägas i framtiden.

För att PRV successivt skall kunna bygga upp sin verksamhet vid övertagandet av länsstyrelsernas register och för att åstadkomma en smidig avveckling av arbetet inom respektive länsstyrelse kommer de olika länens register att överföras till PRV vid olika tidpunkter. PRV har regeringens uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna göra en tidsplan för registrens överförande. Jag räknar med att övergångstiden normalt löper från och med den 1 juli 1993, till vilken tidpunkt det bör vara möjligt för PRV att utveckla datarutiner och därefter börja inläggningen av registerinnehållet län för län. Samtliga läns register bör kunna vara överförda senast den 31 december 1994. Med hänsyn till att vissa länsstyrelser kan få svårigheter att bibehålla nuvarande servicenivå kan det bli nödvändigt att överföra registren tidigare än den 1 juli 1993. Jag föreslår därför att övergången av huvudmannaskapet sätts till den 1 januari 1993. Regeringen kommer i särskild ordning att fastställa tidpunkten när respektive länsstyrelses handels- och föreningsregister skall överföras till PRV. Intill dess den av regeringen fastställda tidpunkten för överföringen till PRV inträffar, ligger ansvaret för och det faktiska arbetet med verksamheten kvar hos respektive länsstyrelse. Jag avser att förslå regeringen att i förordning föreskriva att registren skall föras i ADB-form. I detta sammanhang kommer de överväganden som följer av datalagen (1975:289) att göras.

Registreringsmyndighetens beslut i vissa fall bör som hittills överklagas till kammarrätten. Instansordningen kan komma att påverkas av Domstolsutredningens förslag. Förslaget från Domstolsutredningen har intagits i ett betänkande (SOU 1991:106) "Domstolarna inför 2000-talet" där det föreslagits

att all domstolsprövning av förvaltningsbeslut skall börja i länsrätt. Betänkandet bereds för närvarande.

PRV får huvudansvaret för att nyföretagare på ett enkelt sätt får tillgång till relevant och aktuell information om registreringsförfarandet vid kontakter med handels- och föreningsregistren. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) och de regionala utvecklingsfonderna bör enligt min mening stå för den mer utförliga informationen och rådgivningen i samband med etablering av företag.

Min avsikt är att ändra finansieringssättet för verksamheten med handels- och föreningsregistren på sådant sätt att PRV får sina kostnader täckta direkt av avgifter. PRV:s övriga verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Avgifterna beslutas till vissa delar av regeringen och skall täcka kostnaderna för verksamheten. PRV måste därmed driva sin verksamhet så effektivt att kostnadstäckning verkligen uppnås. Samma avgiftskonstruktion bör gälla även för verksamheten med handels- och föreningsregistren. Sammantaget innebär förslaget att länsstyrelsernas samlade anslag skall minska med 40 miljoner kronor, vilket innebär en effektiviseringsvinst på ca 15 miljoner kronor till följd av förslaget. Jag och chefen för Civildepartementet återkommer närmare till resursfrågorna i samband med anmälan till budgetpropositionen 1993.

2.4. Behövliga lagändringar

Den förändrade registreringen kräver ändringar i handelsregisterlagen (1974:157) och viss annan lagstiftning. Inom Justitiedepartementet förbereds för närvarande ändringar i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag som gäller gränsdragningen mellan handelsbolaget och det enkla bolaget. En sådan ändrad gränsdragning kommer att kräva ändringar även i handelsregisterlagen (1974:157). Eftersom frågan om ett ändrat huvudmannaskap för handels- och föreningsregistren är särskilt angelägen och bör genomföras den 1 januari 1993 finner jag skäl att redan nu föreslå ändringar i handelsregisterlagen utan att avvakta kommande ändringar avseende handelsbolag och enkla bolag.

2.5. Övriga frågor

I det följande behandlar jag vissa särskilda frågor som bör redovisas för riksdagen.

Lokal och regional service

Lagutskottet har i sitt betänkande 1991/92:LU20 Anslag till patentverket m.m. efterfrågat en redovisning av regeringens överväganden i fråga om hur företagets behov av service på regional och lokal nivå skall kunna tillgodoses med centrala register.

Nuvarande system för registrering av handelsbolag och ekonomiska föreningar etc. innebär att länsstyrelserna upprätthåller en regional service. På samtliga länsstyrelser förekommer åtskilliga personliga besök. Enligt en begränsad undersökning som PRV gjort avser ungefär hälften av besöken hämtande eller lämnande av blanketter. Drygt en tredjedel av besöken gäller förfrågningar eller diskussion i samband med inlämnande av handlingar. Cirka hälften av förfrågningarna rör företagets firma och reglerna kring detta.

En annan serviceaspekt gäller rådgivningen beträffande val av företagsform, ekonomiska förutsättningar för den tänkta verksamheten, beskattningsregler och kommunala föreskrifter m.m. Sådan rådgivning förekommer idag på ett fåtal länsstyrelser.

Service med PRV som ny huvudman

Enligt min mening kommer centrala register hos PRV:s bolagsavdelning att ge en förbättrad service även på regional och lokal nivå jämfört med dagens situation. PRV har idag en omfattande och varierande service gentemot näringslivet när det gäller aktiebolagsområdet. Motsvarande service kommer nu att kunna lämnas när det gäller handels- och föreningsregistren. Informationen kommer att finnas tillgänglig från centrala register. Den som efterfrågar informationen behöver inte veta var i landet företaget eller föreningen har sitt säte. Företaget kan alltid snabbt återfinnas i registren. Den som efterfrågar information behöver heller inte veta vilken juridisk form företaget har.

Samtidigt som registerinformationen handhas centralt, är det värdefullt om informationen kan spridas regionalt och lokalt. Många av de personer som idag besöker länsstyrelserna i registreringsärenden kommer även fortsättningsvis att vilja göra personliga besök hos en lokal eller regional instans för att hämta blanketter eller för att få råd i clementära frågor. Det finns skäl att anta att den som avser att starta t.ex. ett nytt handelsbolag ofta vänder sig till den regionala utvecklingsfonden, till kommunens näringslivssekreterare eller till lokala företagscentra för rådgivning, medan den som avser att bilda en ekonomisk förening ofta vänder sig till något av de kooperativa utvecklingscentra som finns spridda över landet. För en bostadsrättsförening bör den naturliga instansen vara någon av riksorganisationerna för bostadsrättsföreningar.

PRV:s register kan via terminaluppkoppling göras tillgängliga hos de instanser som så önskar, t.ex. regionala utvecklingsfonder, kommuner, kooperativa utvecklingscentra, riksorganisationer för bostadsrättsföreningar eller banker. Dessa instanser kan då på ett effektivt och snabbt sätt ge service åt de kunder som inte vänder sig direkt till PRV för att få registerblanketter eller för att få upplysningar ur registren. Även länsstyrelserna bör kunna ha ett starkt intresse att genom terminaluppkoppling ha direkt tillgång till uppgifterna i de centrala handels- och föreningsregistren, eftersom de i sin verksamhet på olika områden kan ha behov av dessa uppgifter.

Tryckt information bör finnas tillgänglig för nyföretagare i samband med

firmaregistrering. Uppgiften att utforma sådan information bör ingå som en del i PRV:s arbete med handels- och föreningsregistren.

En annan aspekt att ta särskild hänsyn till är den roll som de nuvarande handelsregistren spelar som förmedlare av information till personer som avser att starta företag. Det är ett samhällsligt intresse att den som vill starta ett företag eller ändra associationsform får tillräcklig information om de förpliktelser som företagandet innebär och om de rättsverkningar som är knutna till valet av en viss associationsform. Detta kan i förlängningen bidra till samhällsekonomiska vinster på så sätt att risken för misslyckade företagsstarter minskar. Enligt min mening är det därför av stor vikt att nyföretagare har tillgång även till mer kvalificerad information och service på regional nivå.

Regionala utvecklingsfonder m.m.

På regional och lokal nivå finns ett flertal aktörer som kan bistå personer som vill starta näringsverksamhet med erforderlig information. Dessa kan vara dels organisationer av offentlig karaktär, dels av enskild karaktär. Till den förstnämnda gruppen hör regionala utvecklingsfonder, länsstyrelser och kommunernas näringslivsorganisationer samt till den senare främst banker, lokala företagscentra, kooperativa utvecklingscentra och advokater.

De regionala utvecklingsfonderna är stiftelser med staten och respektive landsting som stiftare. Verksamheten finansieras dels genom ett allmänt driftsbidrag från stiftarna, dels genom de intäkter respektive utvecklingsfond erhåller genom försäljning av främst utbildnings- och rådgivningstjänster. Utbildning och rådgivning riktad till nyföretagare är en prioriterad del av utvecklingsfondernas verksamhet.

Med den inriktning som utvecklingsfonderna har, utgör rådgivning till personer som avser att etablera sig som företagare en naturlig del av fondernas ansvarsområde. Fonderna bör kostnadsfritt kunna erbjuda viss begränsad individuell rådgivning. Det är naturligt att fonderna i sin serviceverksamhet tillhandahåller blanketter och tryckt information om registrering av bolag och därmed sammanhängande frågor. Fonderna kan på så sätt ge samlad information. Med hänsyn till fondernas behov av kostnadstäckning för verksamheten måste självklart mer omfattande rådgivning ske mot ersättning.

Ett nätverk av kooperativa utvecklingscentra har byggts upp runt om i landet. Dessa sprider information om kooperativa idéer och verksamhetsformer samt ger stöd och råd till dem som vill starta kooperativ. Utvecklingscentra får ekonomiskt stöd från kooperativa rådet. Stödet är avsett för kooperativ utveckling, främst genom rådgivning och information inför starten av nya kooperativa företag. Mot bakgrund av detta anser jag att utvecklingscentra bör fylla samma servicefunktion för kooperativa företagsformer som utvecklingsfonderna gör för andra företagsformer.

I många av de kommuner som har näringslivssekreterare torde det föreligga ett intresse att medverka i informationspridningen till nyföretagare vid själva registreringen. Härigenom uppnås också en lokal spridning av informationsinsatserna.

Lagutskottet har i sitt betänkande 1991/92:LU20 Anslag till patentverket m.m. även efterfrågat en redovisning för regeringens överväganden när det gäller valet av lokaliseringssort för centrala register.

De nya registren bör av samordningsskäl läggas vid PRV:s bolagsavdelning i Sundsvall. Därvid kan bolagsavdelningens kunskap, som byggts upp kring registrering av aktiebolag, utnyttjas beträffande de nya registren.

Bolagsavdelningen i Sundsvall

PRV:s bolagsavdelning i Sundsvall ansvarar för Sveriges aktiebolagsregister på ett effektivt sätt. Bolagsavdelningens handläggningstider har väsentligt förkortats under senare år och motsvarar idag näringslivets krav. Den juridiska kompetens och den administrativa effektivitet som byggts upp vid PRV i Sundsvall skapar goda förutsättningar för PRV att ombesörja uppgiften med handels- och föreningsregistren.

En av de stora fördelarna med att lägga de nya registren hos PRV är, att det skapas centrala register även för enskilda näringsidkare, handelsbolag, ideella föreningar och stiftelser som idkar näring samt ekonomiska föreningar. Som jag beskrivit i avsnittet om service, kommer centrala register att ge väsentligt förbättrad service till företagare och allmänhet. Med centrala register kan vidare granskning och registrering samordnas så att praxis i de juridiska frågorna utvecklas på ett enhetligt sätt.

En förutsättning för en förbättrad firmagranskning är att handels- och föreningsregistren läggs i centrala ADB-register. Först när samtliga länsstyrelsernas register överförs till ADB-media och PRV övertagit ansvaret för och arbetet med registren kan granskningen av föreslagna firmor fullt ut ske mot aktiebolags-, handels- och föreningsregistren samt mot varumärkes- och efternamnsregistren.

Regionalpolitiskt prioriterade områden

Jag har erfarit att PRV är berett att under den övergångsperiod då länsstyrelsernas register överförs till PRV lägga ut vissa arbetsuppgifter i regionalpolitiskt prioriterade områden.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har det inom Näringsdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157),
2. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag,
4. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
5. lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar,

6. lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar.

Prop. 1992/93:27

Jag har samrått med statsrådet Laurén beträffande förslagen 1–5 och med chefen för Jordbruksdepartementet beträffande förslag 6.

4 Specialmotivering

4.1. Förslaget till lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157)

1 §

I bestämmelsen anges att det är Patent- och registreringsverket som är registreringsmyndighet.

3 §

I paragrafen har gjorts vissa ändringar som föranleds av att Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet. Firmaskyddet kommer tills vidare att gälla för det län där verksamheten skall drivas. Möjligheten att registrera en firma för flera län kvarstår.

4 §

I bestämmelsen anges vilka uppgifter handelsregistret skall innehålla. Det får anses tillräckligt att registret innehåller uppgifter om postadress i stället för som tidigare bostadsadress och telefon. Uppgift om personnummer är klart motiverad med hänsyn till vikten av en säker identifiering av de registrerade. Personnumret gör det möjligt att snabbt identifiera rätt bolagsföreträdare och är också viktigt i delgivningssituationer. I bestämmelsen har vidare tillagts att förutom ort även skall anges det län där huvudkontoret finns eller där föreningens eller stiftelsens styrelse har sitt säte. Vissa redaktionella ändringar har också gjorts i paragrafen.

7 §

Paragrafen anger att en firma tydligt skall skilja sig från andra hos Patent- och registreringsverket i handelsregistret förut registrerade och ännu bestående firmor med säte i samma län, även om firmorna inte avser verksamhet av samma eller liknande slag.

8 §

I paragrafen har samma ändringar gjorts som i 4 § när det gäller angivande av personnummer och postadress i registret.

13 §

I första stycket anges Patent- och registreringsverket som registreringsmyndighet. Vissa redaktionella ändringar har vidare gjorts både i detta stycke och i andra stycket.

Paragrafen har ändrats på sådant sätt att en mer effektiv gallring blir möjlig och det tydligare framgår hur registreringsmyndigheten skall agera för att avföra en näringsidkare ur registret. Registreringsmyndigheten skall skicka ett brev till näringsidkarens registrerade adress och kungörelse skall också ske i Post- och Inrikes Tidningar om att näringsidkaren kan komma att avföras ur registret. Om det två månader efter kungörandet inte framgår att verksamheten fortfarande utövas eller att näringsidkaren ämnar återuppta den, skall näringsidkaren avföras ur registret.

18 §

I paragrafens *första stycke* har det gjorts vissa redaktionella ändringar.

Paragrafens *andra stycke* innehåller en regel om att en kungörelse som avser ändring i ett förhållande som tidigare har införts i registret endast skall ange ändringens art. Denna regel överensstämmer med motsvarande regel i 18 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) och i 15 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

I övergångsbestämmelserna anges under vilka förutsättningar en näringsidkare, som registrerats före den tidpunkt då registret överfördes till Patent- och registreringsverket och därefter avförts, kan återinföras i registret.

4.2. Förslaget till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

11 kap. 18 §

Denna paragraf har sin motsvarighet i den föreslagna regeln i 17 § handelsregisterlagen om hur gallring i registret skall ske varför jag hänvisar till vad som sägs i specialmotiveringen till sistnämnda paragraf.

14 kap. 1 §

I paragrafen har endast gjorts en redaktionell ändring.

15 kap. 1 §

I *första stycket* anges att Patent- och registreringsverket är registreringsmyndighet för en ekonomisk förening.

I övergångsbestämmelserna anges under vilka förutsättningar en förening, som registrerats före den tidpunkt då registret överfördes till Patent- och registreringsverket och därefter avförts, kan återinföras i registret.

4.3. Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag

Ändringarna i denna lag är en följd av att Patent- och registreringsverket blir registreringsmyndighet.

4.4. Förslaget till lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614)

Prop. 1992/93:27

Ändringarna i denna lag är en följd av att Patent- och registreringsverket blir registreringsmyndighet för bostadsrättsföreningar och registrerar ekonomiska planer för sådana föreningar.

I 9 kap. 31 § har hänvisningen till 6 § ändrats till att avse hela tredje stycket. Anledningen till detta förtydligande är att bestämmelsen annars skulle kunna tolkas på sådant sätt att vid byte av säte endast den begränsningen gäller att firman tydligt skall skilja sig från andra hos Patent- och registreringsverket förut registrerade föreningsfirmor i samma län. Med den ändrade hänvisningen framgår att firmalagens regler gäller även inför en registrering av styrelsens säte i nytt län.

Enligt 4 kap. 2 § är det inte tillåtet att utan tillstånd av länsstyrelsen upplåta bostadslägenheter med bostadsrätt innan den slutliga kostnaden för föreningens hus har redovisats i en registrerad ekonomisk plan eller på en föreningsstämma. En bostadsrättsförening får vidare enligt 5 kap. 2 § ta emot förskott för en bostadsrätt endast av den som tecknat ett förhandsavtal och om länsstyrelsen har lämnat föreningen tillstånd att ta emot förskott. I 5 kap. 5 § anges under vilka förutsättningar länsstyrelsen skall lämna tillstånd till en förening att ta emot förskott. Dessa uppgifter bör även fortsättningsvis handhas av länsstyrelsen och inte överföras till Patent- och registreringsverket. Uppgifterna hör till den typ av förvaltningsärenden som länsstyrelsen normalt handlägger och är inte av registreringskaraktär.

4.5. Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar

Ändringen är en följd av att Patent- och registreringsverket blir registreringsmyndighet.

4.6. Förslaget till lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar

Ändringarna i denna lag är en följd av att Patent- och registreringsverket blir registreringsmyndighet.

Av samma skäl som när det gäller förslaget till ändring i bostadsrättslagen (avsnitt 4.4.) har hänvisningen i 19 § första stycket ändrats. För att det tydligare skall framgå att firmalagens regler gäller även inför en registrering av styrelsens säte i nytt län hänvisas således till 18 § tredje stycket.

Enligt 16 § kan länsstyrelsen om det föreligger särskilda skäl medge att en förening verksamhet får fortsätta trots att antalet medlemmar har nedgått under tre och tillräckligt antal medlemmar inte har inträtt inom ett år. Länsstyrelsens uppgift att ta ställning till denna fråga kvarstår och överförs inte till Patent- och registreringsverket eftersom denna uppgift inte är av registreringskaraktär utan är av samma beskaffenhet som de uppgifter länsstyrelsen har enligt bostadsrättslagen (avsnitt 4.4.).

5 Lagrådets hörande

Prop. 1992/93:27

De föreslagna lagändringarna är av enkel beskaffenhet. Lagrådets hörande skulle sakna betydelse och yttrande från Lagrådet behöver därför inte inhämtas.

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen förslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i handelsregisterlagen (1974:157),
2. lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
3. lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m.m. i vissa företag,
4. lag om ändring i bostadsrättslagen (1991:614),
5. lag om ändring i lagen (1991:615) om omregistrering av vissa bostadsföreningar till bostadsrättsföreningar,
6. lag om ändring i lagen (1975:417) om sambruksföreningar.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Remissförfarandet

Statskontorets rapport Handels- och föreningsregister m.m. (1991:11) har remissbehandlats.

Efter remiss har yttranden över rapporten avgetts av Justitiekanslern, Domstolsverket, Datainspektionen (DI), Riksskatteverket, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Patent- och registreringsverket (PRV), Riksrevisionsverket (RRV), Statistiska Centralbyrån, Rikspolisstyrelsen, Utvecklingsfonden i Stockholms län, Stiftelsen Värmlands läns Utvecklingsfond, länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kronobergs, Hallands, Göteborgs och Bohus, Västmanlands, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, Länsstyrelsernas organisationsnämnd (LON), Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges Industriförbund, Företagarnas Riksorganisation, Sveriges Föreningsbankers Förbund, Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Bankföreningen, Sparbanksgruppen AB, HSB:s Riksförbund, Svensk Industriförening och Företagens Uppgiftslämnardelegation (FUD).

Synpunkter

Justitiekanslern har ingen erinran mot förslagen. Stiftelsen Värmlands läns Utvecklingsfond och Svensk Industriförening ställer sig bakom förslagen. Sveriges Industriförbund och Företagarnas Riksorganisation hänvisar till de synpunkter som framförts i samrådsyttrandena och hänvisar i övrigt till det yttrande som lämnats av Företagens Uppgiftslämnardelegation. Sveriges Köpmannaförbund och Lantbrukarnas Riksförbund instämmer i det yttrande som avgivits av Företagens Uppgiftslämnardelegation.

Datainspektionen begränsar sina synpunkter till de förslag som har beröring med DI:s ansvarsområde. Riksrevisionsverket hänvisar till de synpunkter som lämnats i samrådsyttrandet. Även LON hänvisar till sitt samrådsyttrande vad avser ADB-stöd.

1. Förslag till besparingar/förenklingar i nuvarande verksamhet

Remissinstanserna

Statistiska Centralbyrån föreslår att organisationsnummer snarast bör införas för enskilda näringsidkare.

Länsstyrelsen i Uppsala län tillstyrker förslagen till ändringar i handelsregisterlagen m.fl. författningar.

Länsstyrelsen i Kronobergs län tillstyrker förslagen. De bör genomföras oberoende av ställningstagandena till frågorna om datorisering, huvudmannaskap och finansiering.

Länsstyrelsen i Hallands län tillstyrker förslagen. De bör genomföras snarast möjligt oberoende av ställningstaganden till frågorna om datorisering, huvudmannaskap och finansiering.

Länsstyrelsen i Jämtlands län menar att man skulle komma till rätta med

en stor del av de problem som utredningen beskriver i sin rapport genom att införa förenklingar i det regelverk som styr verksamheten och tillstyrker därmed förslagen. Länsstyrelsen konstaterar att tillgång till ADB-stöd är en förutsättning för ett genomförande av vissa av förslagen.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd anser att förslagen i kapitel 6 i rapporten bör läggas till grund för en fördjupad författningsöversyn. En sådan översyn bör även omfatta bestämmelsen i handelsregisterförordningen att namnteckningar skall vara bevitnade. Författningsöversynen med åtföljande författningsändringar bör ske snarast möjligt oberoende av vilka ställningstaganden rapporten i övrigt kan föranleda.

Sveriges Föreningsbankers Förbund tillstyrker förslagen att registren skall föras med stöd av ADB, att adressuppgifter får hämtas via postens adressregister och att en servicetjänst införs för fullständig firmagranskning.

Svenska Bankföreningen har inte ansett det meningsfullt att detaljgranska de framlagda författningsförslagen med hänsyn till Bankföreningens inställning i sakfrågorna.

HSB:s Riksförbund anser att flertalet förslag innebär förenklingar och förbättringar och tillstyrker därför dessa. Rapporten berör emellertid inte frågan om registreringsunderlag för ekonomiska föreningar. Dagens krav och rutiner är administrativt otympliga för både föreningarna och länsstyrelserna. HSB förordar en förenklad rutin.

1.1 Registreringsskyldighet

Utredningen föreslår

– att en enskild näringsidkare, ideell förening eller stiftelse som har minst en anställd eller har en omsättning som för ett år överstiger ett gränsvärde som motsvarar 10 gånger gällande basbelopp skall söka registrering.

Remissinstanserna

Statistiska Centralbyrån föreslår att beloppsgränsen samordnas med beloppsgränsen för momsregistreringsskyldigheten.

Länsstyrelsen i Östergötlands län anser att de föreslagna reglerna om registreringsskyldighet för ideella föreningar kan medföra risk för att registreringen blir onödigt omfattande. Gränsdragningen kan därför behöva övervägas ytterligare.

Företagens Uppgiftlämnardelegation anser det klart olämpligt att introducera en ny gräns för företagens åligganden gentemot staten. FUD anser att man bör använda samma gräns som finns i nu gällande bokföringslag för skyldighet att upprätta årsbokslut och resultatmätning m.m. Detta bör även gälla för ideella föreningar och stiftelser som är näringsidkare.

1.2 Register i ADB-form

Utredningen föreslår

– att handelsregistret skall föras med hjälp av automatisk databehandling

Datainspektionen har ingen erinran mot att handels- och föreningsregistren får föras med hjälp av ADB. Frågan om registeransvar är av central betydelse för att de skyddsregler som finns i datalagen skall kunna göras gällande. Regleringen av registeransvaret bör därför komma till tydligare uttryck.

DI ifrågasätter starkt om ändamålsbestämmelsen verkligen motsvarar vad som avses bli ändamålet med de datoriserade handels- och föreningsregistren. Det kan inte vara detsamma som för Riksskatteverkets organisationsnummerregister, dvs enbart subjektregistrering. Ändamålet måste huvudsakligen vara att fullgöra den registerföring som föreskrivs i respektive lagstiftning samt vad som angivits om ensamrätt till firma och informations-spridning. Ändamålsbestämmelserna bör därför omformuleras.

DI anser också att bestämmelser om bevarande och gallring i ADB-registren bör övervägas samt att behovet av ett sekretesskydd för vissa av uppgifterna i registret bör övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

1.3 Kontroll av firma mot aktiebolagsregister

Utredningen föreslår

- en frivillig utökning av firmaskyddskontrollen,
- att Patent- och registreringsverket utvecklar en servicetjänst som innebär att de kan göra en fullständig firmagranskning mot alla sina register mot avgift.

Remissinstanserna

Patent- och Registreringsverket anser att förslaget att PRV utvecklar en servicetjänst, så att företagen mot avgift kan få en fullständig firmagranskning gjord, är bra. Tveksamt är om PRV, för den händelse det operativa registreringsbeslutet skall tas av länsstyrelsen, kan ge något egentligt utlåtande kring den tänkta firman.

HSB:s Riksförbund tillstyrker förslaget att PRV utvecklar en fullständig firmaprövning mot ersättning. Ersättningen får emellertid inte sättas högre än vad som motsvarar självkostnad. Kraven på att firmorna tydligt skall skilja sig får inte drivas längre än för närvarande.

1.4 Aktualisering av adresser

Utredningen föreslår

- att det är postadressen enligt folkbokföringen som registreras för fysiska personer,
- att enskilda näringsidkare, handelsbolag och ideella föreningar skall ange firmadress och telefonnummer till företaget,
- att kravet på fullständigt namn för fysiska personer tas bort,
- att adressändringar inte bör föranleda kungörelseannonsering i Post- och Inrikes Tidningar,

– att automatisk uppdatering av adresser kan ske via SPAR och BASUN eller direkt från RSV:s register.

Prop. 1992/93:27
Bilaga 1

Remissinstanserna

Datainspektionen framför att en väsentlig del av skyddet för den personliga integriteten är att den enskilde kan skaffa sig kunskap om hur uppgifter om honom sprids och att uppgifter om honom som en myndighet registrerar är riktiga och fullständiga. Av de bestämmelser som skall reglera handels- och föreningsregistren bör det framgå varifrån personuppgifter får hämtas. Denna reglering bör vara uttömmande. De regler som nu föreslagits synes inte uppfylla dessa krav.

En särskild fråga är användningen av näringsidkarens personnummer som identifikationsuppgift för verksamheten. Det bör övervägas att även för dessa personers verksamhet införa ett särskilt organisationsnummer.

Riksskatteverket anser att aktualiseringsfrågan bör studeras närmare. Företag eller enskilda skall självfallet endast behöva anmäla adressändring till en instans dvs till posten för vidare befordran till subjektregistreringsansvarig myndighet. RSV får sina adressuppgifter för beskattningsändamål uteslutande från subjektregistren; folkbokförings-, bolags-, handels- eller föreningsregistren. RSV:s centrala skattregister kan då inte tillföra något för uppdatering av dessa register.

Statistiska Centralbyrån anser att korrekta adresser i handelsregistren är viktigt. Förslaget att adresser skall uppdateras via SPAR/BASUN eller direkt från RSV:s register är bra. En förutsättning för en automatisk uppdatering är att person-/organisationsnummer registreras i handelsregistret i överensstämmelse med den föreslagna ändringen i handelsregisterförordningen.

Rikspolisstyrelsen framför att det är av vikt för polisen att utredningens förslag om att hämta uppgifter om adressändringar via SPAR och BASUN genomförs så att uppgifterna är aktuella.

Länsstyrelsen i Östergötlands län påpekar att namnfältet i SPAR är maximerat vilket gör att namn ibland kortas. Det får anses principiellt felaktigt att tillgängligt utrymme i namnfält i annat register skall styra innehållet i handelsregistret.

1.5 Behov av olika typer av bevis

Utredningen föreslår

– att kravet på förvaltarfrihetsbevis och konkursfrihetsbevis slopas.

Remissinstanserna

Domstolsverket ställer sig positivt till förslaget men anser att förslaget till ändrad lydelse av handelsregisterförordningen bör utformas som förebilden i förordningen om ekonomiska föreningar.

Länsstyrelsen i Hallands län föreslår att kravet på att namnteckningar bevitnas slopas.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län föreslår ytterligare förenkling ge-

nom slopandet av bevitning av namnteckning. Statskontorets förslag om automatisk underrättelse bör utvidgas till att omfatta alla de tillfällen då ägarförändring skett.

Länsstyrelsen i Västerbottens län tillstyrker att bevisen tas bort och ersätts med en försäkran från den som söker registrering.

Företagens Uppgiftslämnardelegation instämmer i utredningens förslag men anser att även krav på personbevis bör slopas. Stickprovskontroller bör göras beträffande personuppgifter. Vetskapen att sådan kontroll kan göras bör vara tillräckligt avskräckande mot att lämna felaktiga eller falska uppgifter.

1.6 Kungörelseannonsering

Utredningen föreslår

- en översyn av all kungörelseannonsering samt, i avvaktan på en sådan utredning:
- att en kungörelse om ändring endast skall ange ändringens art,
- att i kungörelse av nyregistrerat kommanditbolag endast anges hur många delägare som finns när de överstiger 20,
- att gallrade firmor inte kungörs i Post- och Inrikes Tidningar,
- att uppgift om dag för kungörande inte förs in i registret.

Remissinstanserna

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anser det beklagligt att utredningen nöjer sig med att föreslå enbart marginella förändringar. Länsstyrelsen föreslår därför att kungörelsen slopas och, om detta inte kan genomföras, att den nuvarande ordningen bibehålls tills en fullständig översyn genomförts av kungörelseinstitutet.

1.7 Årsredovisningar

Utredningen föreslår

- att bestämmelserna om krav för handelsbolag och enskilda näringsidkare att sända in årsredovisningar till länsstyrelsen slopas.

Remissinstanserna

Företagens Uppgiftslämnardelegation påpekar att skatteförvaltningen genom de nya standardiserade räkenskapsutdragen beslutat att inte kräva in årsredovisningar i samband med deklARATIONERNA utan kräver dessa från Patent- och registreringsverket och handelsregistren. Tas därför kravet bort riskeras att skattemyndigheterna kommer att samla in årsredovisningarna direkt hos företagen. Hur omfattande denna insamling kan bli har inte berörts av utredningen.

1.8 Prokura

Utredningen föreslår

– en förenklad hantering av prokurareregistrering.

Remissinstanserna

Länsstyrelsen i Västerbottens län avstyrker utredningens förslag om ändring i handelsregisterlagen. En enkel lagstiftningsåtgärd skulle vara att inte godta muntlig prokura i prokuralagen.

1.9 Behörighet att anmäla ändringar

Utredningen föreslår

– att i vissa fall skall anmälan göras även av avgående bolagsmän,
– klargörande hur anmälan skall ske när bolagsman uteslutits.

Remissinstanserna

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län föreslår att texten ”eller bolagsman avgått” utgår.

Länsstyrelsen i Västerbottens län föreslår att ”övriga bolagsmän” skall få anmäla inte bara att en bolagsman har avlidit utan också att en bolagsman har uteslutits ur bolaget.

Företagens Uppgiftslämnardelegation anser att förslaget leder till ett omständligt och onödigt uppgiftslämnande. FUD föreslår istället att ett handelsbolags firmatecknare skall åläggas skyldighet att anmäla förändringar inom viss tid.

1.10 Rutin för gallring och arkivering

Remissinstanserna

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län föreslår en ändring av 17 § HL genom att ”på lämpligt sätt” byts mot texten ”genom meddelande avsänt till näringsidkarens registrerade adress”. Detta skulle förenkla rutinerna vid gallring, säkerställa att meddelande sänts till registrerad adress samt fylla ut den osäkerhet som eventuellt felaktigt gallrade firmor ger upphov till.

2. Förslag om samordnad firmaregistring m.m.

Utredningen föreslår

– att granskningen samordnas mot aktiebolagsregister, varumärkesregister och namnregister,
– att näringsidkarens registrering i vissa fall kan omfatta hela riket,
– att kravet att vända sig till viss länsstyrelse slopas,
– att ett informationscentrum inrättas dit allmänhet och företagare kan ringa via ett s.k. 071-nummer.

Datainspektionen konstaterar att viss maskinell sambearbetning av registren förutsätts bl.a. för att upprätthålla det rikstäckande skyddet för firma. Dessa samkörningar bör regleras i författning.

Patent- och registreringsverket anser att rikstäckande firmaskydd kan vara positivt för en del företagare, men tror inte att så många handelsbolag etc har något egentligt behov av ett rikstäckande skydd. Kriterierna bör sättas högt så att inte ett stort antal näringsidkare "för säkerhets skull" ansöker om rikstäckande firmaskydd. Enligt PRV bör möjligheterna till rikstäckande firmaskydd göras beroende av omsättning och antalet anställda.

När alla handelsbolag etc finns inlagda i ett ADB-register, finns möjligheter till en mera heltäckande namnkontroll. Det är då viktigt att en fast praxis tillämpas i besluten att registrera eller inte registrera en sökt firma. Detta talar för att beslut i firmafrågorna bör centraliseras till PRV.

Länsstyrelsen i Hallands län tillstyrker möjligheten till riksomfattande skydd för firma och valfritt registreringsställe. Telefonservice beträffande registreringsuppgifter kan med fördel skötas fristående från handelsregistren.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län framför att frågan om intrång i annans firmaskydd är mycket viktig. Utredningens förslag beträffande firmaskydd och att det görs rikstäckande synes endast ta sikte på de som önskar registrera en firma. Av minst lika stor vikt är att de som redan är registrerade, oberoende av om det är en enskild firma, handelsbolag eller kommanditbolag, åtnjuter skydd för att inte en nyregistrering sker av ett likalydande firmamamn. Det framstår därför som betänkligt när utredningen framlägger förslaget att en näringsidkare skall ha möjlighet att välja en länsstyrelse efter eget önskemål. Frågan uppkommer hur denna länsstyrelse skall kunna göra kontroll så att inte firmaintrång sker.

Länsstyrelsen i Jämtlands län avstyrker förslaget att näringsidkares registrering skall kunna omfatta hela riket. Länsstyrelsen ifrågasätter om behovet av rikstäckande firmaskydd är så stort när det gäller de företag som blir föremål för registrering i handelsregistret. Det rör sig ofta om ganska små företag med en relativt lokalt begränsad verksamhet. Kriterierna "verksamhetens art och omfattning" är luddiga. En sådan prövning kräver mer precisa kriterier. Länsstyrelsen ifrågasätter om inte möjligheten till en frivillig firmaskyddskontroll gentemot PRV:s register är tillräckligt.

Länsstyrelsen avstyrker också förslaget om valfritt registreringsställe. Verksamheten skulle bli svår att förutse och planera. I många fall förenklas ärendehantering av en mer direkt kontakt med klienterna vilket talar för att registreringen bör styras till myndigheten i det egna länet. Hjälp och service vid personliga besök är efterfrågad och viktig för den enskilde.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att det bör ges möjlighet att få firmaskydd i hela riket eller i mer än ett län. Förslaget om valfritt registreringsställe tillstyrks. Även aktiebolag bör kunna registreras i ett valfritt handelsregister. Det bör gå att göra handelsregistren till informationscentraler också i fråga om aktiebolagsregistret.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd anser att om den samordnade firmaregistreringen även skall avse prövning mot handelsregistren när aktiebolag

registreras, så kommer förslaget enligt nuvarande lagstiftning endast att innebära en ren upplysningsverksamhet gentemot aktiebolagen eftersom det inte finns någon grund i normalfallet att vägra registrering av ett aktiebolags firma även om ett handelsbolag har "firmarätten". Under vissa förhållanden kan situationen bli något märklig om inte gällande regelverk omarbetas.

Enligt LON:s mening finns stor risk att det skulle bli brist på enkla och bra firmanamn om ett riksomfattande skydd för samtliga firmor infördes. Det är i vart fall tveksamt med en bestämmelse där registreringsmyndigheten skall göra en prövning för att utröna om verksamhetens art eller omfattning ger skäl till annat skyddsområde. LON anser att frågan om riksomfattande firmaskydd bör utredas vidare i annan ordning.

LON anser att datorstödet skall vara lokalt, men även om ett riksomfattande ADB-stöd skulle genomföras för handelsregistren ställer sig LON tveksam till förslaget om valfritt registreringsställe. På grund av svårigheter att förutse efterfrågetrycket kan problem uppstå för länsstyrelserna att planera sin verksamhet och styra sitt resursutnyttjande, vilket i sin tur kan påverka servicenivån och effektiviteten. Det bör vara möjligt att jämna ut arbetstoppar och uppnå ett effektivt resursutnyttjande genom ett samarbete mellan länsstyrelserna.

Sparbanksgruppen AB är tveksam till förslaget att registrering skall kunna ske vid valfri länsstyrelse. Även med ett centralt register finns det anledning att ställa frågan om man tänkt igenom hur en sådan ordning skall fungera i praktiken.

Sparbanksgruppen AB har inget att invända mot förslaget till ett informationscentrum under förutsättning att man inte samtidigt tar bort den fria telefonservice som idag finns eller att denna service försämras. Den avgiftsbelagda servicen måste utgöra ett komplement till nu befintlig servicenivå.

HSB:s Riksförbund. Förslaget att registreringsåtgärd skall kunna ske även över annan länsstyrelse förefaller opraktiskt.

Svenska Bankföreningen anser att utredningens kriterier för ett rikstäckande firmaskydd är alltför vaga och oprecisa för att ligga till grund för ett så viktigt beslut. Frågan är enligt föreningen av sådan principiell betydelse att den bör bli föremål för ytterligare överväganden inom departementet.

Bankföreningen ifrågasätter om utredningens förslag om valfritt registreringsställe inte endast innebär en omfördelning av kötiderna och således inte en reell förbättring.

Företagens Uppgiftslämnardelegation anser att frågan om rikstäckande firmaskydd och samordnad firmaregistrering bör utredas ytterligare av skäl som tidigare har framförts av Företagarnas Riksorganisation och Industrieförbundet.

3 Huvudman och organisatorisk tillhörighet

Utredningen föreslår

- att Patent- och registreringsverket görs till huvudman för verksamheten,
- att länsstyrelsen skall ansvara för den operativa verksamheten,
- att varje länsstyrelse utser en ansvarig person för verksamheten som utses efter hörande av PRV,

- att en utvärdering bör göras något år efter genomförandet för att se om åtgärderna har givit önskat resultat,
- att när ett enhetligt rikstäckande ADB-stöd är infört kan verksamheten i princip läggas var som helst om man bortser från serviceaspekterna.

Remissinstanserna

Patent- och Registreringsverket ställer sig tveksam till utredningens förslag att PRV blir ny huvudman medan det operativa ansvaret och arbetet ligger kvar på länsstyrelserna. För att verksamheten skall bli effektiv, krävs inte endast fastlagd policy, planering, ekonomistyrning och uppföljning. Det är också nödvändigt att huvudmannen direkt kan påverka organisation och arbetsledning. PRV menar att den bästa modellen är att förlägga totalansvaret till bolagsavdelningen i Sundsvall. Där finns förutsättningar för att ta över hela ansvaret för den verksamhet som nu bedrivs vid 24 handelsregister.

PRV har väckt tanken att bibehålla ca 4–5 registreringsställen förlagda till i huvudsak de största städerna och till ett ställe i Norrland. Därigenom skulle möjligheten till personliga besök kunna behållas på de ställen där besöksfrekvensen är som störst. PRV menar att detta kompromissförslag är värt fullt beaktande i det fortsatta beredningsarbetet.

Anses PRV böra vara ny huvudman för verksamheten vid handelsregistren medan det operativa arbetet skall ligga kvar vid länsstyrelserna, kan PRV inte överta huvudmannskapet förrän länsstyrelsernas balanser är avarbetade och registerobjekten inlagda på datamedia.

Statistiska Centralbyrån förordar i dagsläget att huvudmannskapet förs över till PRV. När det enhetliga rikstäckande ADB-stödet har införts är det troligen mer rationellt att den operativa verksamheten också förs över till PRV. Att alla övriga nordiska länder valt denna lösning talar också för detta alternativ på sikt.

Länsstyrelsen i Uppsala län tillstyrker att PRV blir huvudman för verksamheten och länsstyrelsen ansvarig för den operativa verksamheten.

Länsstyrelsen i Östergötlands län anser att serviceaspekten nödvändiggör en regional organisation av registren. Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag att PRV blir huvudman för registren men ansvaret för den dagliga hanteringen ligger kvar på länsstyrelsen. En sådan ordning är inte lämplig bl.a. därför att PRV då skulle ha det ekonomiska ansvaret för en verksamhet som bedrivs av länsstyrelsen. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att PRV får ansvaret för samordning, utbildning, blankettformulär, uppföljning m.m.

Länsstyrelsen i Kronobergs län accepterar att huvudmannskapet förs till PRV och att det bör utformas enligt alternativ I. Inte minst fördelarna från servicesynpunkt framstår som avgörande. Länsstyrelsen anser dock inte att samrådsförfarande behöver komma ifråga när det gäller att utse ansvarig för verksamheten på länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Hallands län tillstyrker utredningens förslag. Handelsregisterverksamheten är ett viktigt inslag i länsstyrelsens service för näringsliv och allmänhet. Besöksfrekvensen är hög. Det bör därför finnas handels- och föreningsregister vid varje länsstyrelse.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har ingen erinran utom vad gäller PRV:s

ekonomiska ansvar för verksamheten och medelfördelning samt tillsyn och resultatuppföljning. Utredningen har inte klart avgränsat beställar-/utföranderollerna och detta kan skapa problem.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län instämmer i förslaget att PRV skall tillhandahålla ADB-stöd och överta LON:s roll som samordnare men godtar inte förslaget till fördelning av ansvar och befogenheter mellan PRV och länsstyrelserna i fråga om ekonomi och verksamhet.

Länsstyrelsen i Jämtlands län avstyrker förslaget om förändring av huvudmannaskapet. Den myndighet som har ansvaret för den operativa verksamheten bör givetvis också ha de ekonomiska resurserna för att genomföra sina uppgifter och det ekonomiska ansvaret för verksamheten. Stödfunktioner som anvisningar, blanketter, utbildning m.m. kan dock föras till PRV.

Länsstyrelsernas organisationsnämnd hänvisar i denna del till sitt samrådsyttrande men vill understryka vikten av att handels- och föreningsregistren även fortsättningsvis har en lokal anknytning för att kunna ge den service som det uppenbarligen finns behov av med tanke på det stora antalet besök som sker dagligen på länsstyrelsernas handelsregister. Enligt LON:s mening har länet visat sig vara en lämplig region för att ge lokal anknytning.

Sveriges Föreningsbankers Förbund tillstyrker förslaget men anser att verksamheten på sikt bör utvecklas så att all förekommande firmaregistring samordnas och samlas hos en central myndighet.

Sparbanksgruppen AB invänder mot förslaget att PRV:s huvudmannaskap inte blir fullständigt utan att ansvaret för den länsvisa operativa verksamheten bibehålls på länsstyrelserna. Detta innebär i realiteten en delad organisation och ett uppdelat ansvar som kan skapa oklarhet och leda till praktiska gränsdragningsproblem.

HSB:s Riksförbund motsätter sig inte att huvudmannaskapet åläggs PRV. HSB understryker dock att den praktiska hanteringen måste ligga nära föreningarna. Alla hittillsvarande erfarenheter talar för att kontakterna också i fortsättningen bör ske med den "egna länsstyrelsen".

Företagens Uppgiftslämnardelegation anser det naturligt att PRV får ansvaret för centrala funktioner vid uppbyggnad, drift och underhåll av ett riksgemensamt ADB-system.

Svenska Bankföreningen anser att utredningens förslag innebär att ansvarsfördelningen mellan PRV och länsstyrelserna blir oklar. Den kan i själva verket resultera i att många andra problem uppstår. Enligt föreningen bör istället PRV ges ett samlat myndighetsansvar för verksamheten.

4. ADB-stöd för verksamheten

Utredningen föreslår

– att ett enhetligt och rikstäckande ADB-system införs baserat på PRV:s system.

Remissinstanserna

Statistiska Centralbyrån förordar ett enhetligt och rikstäckande ADB-system, baserat på PRV:s system.

Rikspolisstyrelsen tillstyrker förslaget om ett riksomfattande ADB-baserat register eftersom det skulle förenkla inhämtandet av uppgifterna betydligt.

Länsstyrelsen i Uppsala län tillstyrker utredningens förslag.

Länsstyrelsen i Östergötlands län avstyrker förslaget. Det ADB-system som LänsData AB tagit fram kommer att väl tillgodose de krav som kan ställas på en effektiv hantering av handels- och föreningsregistren. ADB-stödet bör dessutom byggas ut i den takt det är motiverat av rationella skäl.

Länsstyrelsen i Kronobergs län tillstyrker i och för sig den föreslagna utformningen av ADB-stödet men anser att en analys av ett alternativ där kostnaden för PRV:s rikstäckande system jämförs med kostnaden för en anpassning av systemet till enbart länstäckning varit intressant.

Länsstyrelsen i Hallands län ställer sig positiv till ett riksomfattande ADB-stöd. Det är angeläget med ett snabbt beslut beträffande genomförandet av de framlagda förslagen då datoriseringen av handels- och föreningsregistren är högt prioriterad i länsstyrelsens ADB-planering.

Länsstyrelsen i Västmanlands län poängterar vikten av att den investering länsstyrelsen gjort i LänsDatas ADB-program kommer till nytta även i ett rikstäckande system.

Länsstyrelsens i Västernorrlands län ADB-strategi är inriktad på att finna lösningar så att gemensamma data kan användas i olika system och endast lagras en gång i datorerna. Handels- och föreningsregistret skulle t.ex. kunna ge grundinformation till ett fylligare företagsregister, som behövs t.ex. i länsstyrelsens arbete med samordning av regional utveckling och i stödverksamheten. Den föreslagna modellen ger inte den möjligheten.

Länsstyrelsen i Jämtlands län kan inte tillstyrka att PRV:s nuvarande system för aktiebolagsregistret skall utgöra teknisk bas för ADB-systemet. Länsstyrelsen anser att ett centraliserat system innebär att verksamheten får en högre sårbarhet och riskerar att bli mindre flexibelt än ett lokalt ADB-system. Länsstyrelsen förordar istället att man använder sig av det system LänsData utvecklat vilket i princip kan tas i drift omgående.

Länsstyrelsen i Västerbottens län kräver att ett ADB-register skall vara rikstäckande och omfatta alla typer av associationsrättsliga register, alltså dagens länsstyrelseregister och PRV:s aktiebolagsregister. Registret skall vara samordnat med folkbokföringen på samma sätt som TSV-registret. Det skall vara till fördel för skattemyndigheterna som har ett eget ADB-register där det ingår uppgifter från handelsregistret. Ansvaret för registret skall delas av länsstyrelserna och en central myndighet.

Svenska Bankföreningen anser att ett ADB-stöd otvivelaktigt skulle bidra till att minska de balanser som nu finns hos vissa länsstyrelser. Föreningen tillstyrker därför förslaget.

HSB:s Riksförbund anser att förslaget om införande av ett ADB-stöd är bra och bör genomföras snarast men anser inte att det är nödvändigt med ett rikstäckande ADB-stöd. Skulle stödet kunna genomföras snabbare länsvis är det att föredra. Lokala register kan föras länsvis med möjlighet till kommunikation med varandra. Erfarenheterna från stora centrala stöd visar tyvärr att driftsäkerheten inte är övertygande.

Företagens Uppgiftslämnardelegation tillstyrker att fortsatt utvecklingsar-

bete mot ett rikstäckande ADB-system bedrivs i statsförvaltningen i nära samarbete med näringslivets organisationer. Insynsfrågorna måste klargöras och registrets ändamål, innehåll och krav på uppgiftslämnarna måste nogt avvägas.

5. Finansiering och avgifter

Utredningen föreslår

- att PRV ges ett övergripande ekonomiskt ansvar för verksamheten,
- att PRV ersätter länsstyrelserna för deras arbete enligt en i förhand överenskommen taxa,
- att verksamheten finansieras via avgifter,
- att reglerna för avgifter för registerutdrag samordnas med de regler som gäller för aktiebolagsregistret,
- att avgifterna för registrering och ändring höjs.

Remissinstanserna

Patent- och registreringsverket anser det viktigt att principen för hur länsstyrelserna skall ersättas, om de operativa verksamheten skall ligga kvar på länsstyrelserna, blir så enkel som möjligt. PRV föreslår att verket i en förhandling med utsedda representanter för länsstyrelserna fastställer en enhetlig ersättning per slutfört registreringsärende.

Länsstyrelsen i Östergötlands län tillstyrker förslaget att verksamheten baseras på självkostnadsprincipen och att avgiftssystem och -nivåer ses över. Inkomsterna bör dock inte tillföras PRV utan gå direkt till länsstyrelserna. Dessa får sedan betala för de centrala funktioner som är behövliga.

Länsstyrelsen i Kronobergs län förordar en finansiering enligt den regionala modellen. Förslagen beträffande avgifterna tillstyrks.

Länsstyrelsen i Hallands län är positiv till att verksamheten baseras på självkostnadsprincipen. Länsstyrelsen förordar dock den regionala finansieringsmodellen. Länsstyrelsen bör få avgöra servicenivån på registren. Förslagen beträffande avgifternas storlek tillstyrks.

Länsstyrelsen i Västmanlands län anser att länsstyrelsen skall ta in alla avgifter och ersätta PRV för gemensamma funktioner.

Länsstyrelsen i Jämtlands län tillstyrker förslaget att verksamheten mer direkt finansieras via avgifter men tar avstånd från förslaget att PRV skall ha det ekonomiska ansvaret för verksamheten och medelsfördelning.

6 Information till nyföretagare

Utredningen föreslår

- att SIND bör vara initiativtagare till informationsmaterial över vilka myndighetskontakter som krävs i vissa branscher och i olika situationer,
- att SIND bör ha ett samordningsansvar rörande vilken information olika myndigheter bör ta fram och tillställa företagarna,
- att SIND utarbetar ett häfte om vart man skall vända sig som nyföretagare.

Riksskatteverket menar att en samordnad basinformation av generell intresse för samtliga eller åtminstone huvudparten av alla företagare är angelägen. Denna bör dock vara av mycket översiktlig karaktär. Ansvar för fördjupad information bör, som nu, ligga på respektive myndighet eller annat intressent.

Närings- och teknikutvecklingsverket ser som sin uppgift att ha ett samordningsansvar och arbetar redan idag med att förbättra informationen till nyföretagarna.

Utvecklingsfonden i Stockholms län pekar på de omfattande insatser som redan görs av landets utvecklingsfonder.

Länsstyrelsen i Östergötlands län anser det lämpligt att industriverket eller dess efterföljare får ett samordningsansvar och tar initiativ till att sådant material tas fram.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser att på regional nivå kan länsstyrelsen fylla en viktig samordnings- och informationsfunktion. Att stimulera nyföretagande och att öka kompetensen bland nya företagare måste anses vara en viktig uppgift i länsstyrelsernas utvecklingsarbete.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har inget att erinra mot att en enda myndighet har det övergripande samordningsansvaret för information till företagarna.

Sveriges Föreningsbankers Förbund tillstyrker förslaget samt instämmer i utredningens bedömning att fler insatser bör kunna göras på informationsområdet för att förbättra kontakterna mellan myndigheter och nyföretagarna.

Företagens Uppgiftslämnardelegation. Den centrala myndighetens ansvar för generella anvisningar, blanketter m.m., gör det naturligt att den också får ta ansvaret att ta fram informationsmaterial riktat till företagen som utnyttjare av och uppgiftslämnare till handels- och föreningsregistret.

Sammanställning av framförda synpunkter vid hearing angående överföring av handels- och föreningsregistrering från länsstyrelserna till PRV

1 Remissförfarandet

Vid hearingen var följande remissinstanser närvarande: Datainspektionen, Statskontoret, Riksskatteverket, Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Patent- och registreringsverket (PRV), länsstyrelserna i Stockholm, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län, Företagens uppgiftslämnardelegation (FUD), LänsData AB, Statstjänstemannaförbundet, Sveriges Industriförbund och Utvecklingsfondernas VD-råd.

2 Synpunkter

Lokal och regional service

Flertalet länsstyrelser och Industriförbundet anser att det är av stor vikt att det finns en bra lokal och regional service för de företag och föreningar i länen, som kontaktar handels- och föreningsregistret. Några länsstyrelser befarar att servicen skulle försämrats, om PRV övertog verksamheten.

Vad gäller föreningar anser länsstyrelserna att de är de enda instanserna med tillräckligt kunnande för att ge tillfredsställande service.

Fortsatt verksamhet vid länsstyrelserna

Länsstyrelserna anser att det finns goda förutsättningar att utveckla den verksamhet med handels- och föreningsregistren som länsstyrelsen har idag. Länsstyrelsen vill behålla registreringen i registret hos sig. Ett förslag som framförs är att PRV skall ge uppdrag till länsstyrelsen att handha viss service och betala för tjänsterna med en del av de avgifter PRV tar in från registrerande företag.

Servicenät i regionerna

NUTEK, Industriförbundet, Utvecklingsfondernas VD-råd och några länsstyrelser anser det lämpligt att bygga upp ett nät för service i regionen, företrädesvis via utvecklingsfonderna. Ett förslag är att direktregistrering skall kunna ske mot en extra avgift via utvecklingsfonder eller banker.

Personalavveckling

Ett antal länsstyrelser vill snarast veta vilka planer de skall göra för sin personal. Frågan är om någon funktion i samband med handels- och föreningsregistren kommer att ligga kvar på länsstyrelsen.

Kostnader

Prop. 1992/93:27

Bilaga 2

Ett antal länsstyrelser och LänsData AB anser att de kalkyler som PRV presenterat är ofullständiga. Kostnader för avveckling vid länsstyrelserna och för regional service är inte beräknade. Några anser att PRV inte har gjort de jämförande kalkyler i förhållande till alternativa system som skulle behövas. Några länsstyrelser anser att PRV:s system skulle bli dyrare för kunderna än nuvarande system hos länsstyrelsen.

Ändrad registreringsplikt

FUD och Länsstyrelsen i Malmöhus län anser att reglerna för registreringsplikt skall ändras, så att företag med en omsättning under 20 basbelopp inte skulle behöva registreras.

Dataregister

Samtliga länsstyrelser anser att ett ADB-baserat register behövs. Industrieförbundet anser det angeläget med ett centralt register. Utvecklingsfondernas VD-råd och Länsstyrelsen i Kronobergs län anser det vara en god idé att samordna aktiebolagsregistret och handels- och föreningsregistret.

Huvudmannaskap

FUD anser det lämpligt att PRV får huvudmannaskapet. Länsstyrelserna motsätter sig inte att huvudmannaskapet läggs på PRV.